

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Postbus 310, 3700 AH ZEIST
 Bezoekadres: Boulevard 12, Zeist
 030 – 231 47 97
 Email: bureau@knnv.nl,
 Website: www.knnv.nl

Meerjarenbeleidsplan KNNV 2017-2020

‘Samenhang in de natuur’

Inhoud

1. Samenvatting	1
2. Inleiding	2
3. Verantwoording over de beleidsperiode 2013 – 2016	4
4. Vijf hoofdoelen van beleid	
Hoofddoel 1: Leden en niet-leden van de KNNV ervaren actief de natuur	4
Hoofddoel 2: De KNNV zet zich in voor het behoud van de natuur	6
Hoofddoel 3: De KNNV vergroot haar kracht	7
Hoofddoel 4: De KNNV werkt samen met andere natuurorganisaties	9
Hoofddoel 5: De KNNV is een financieel gezonde organisatie	12
5. Bijlagen:	
5.1. Realisatie van de doelen uit het meerjarenbeleidsplan 2013- 2016	13
5.2. Overzicht van genoemde organisaties en links naar de websites	14
5.3. Overzicht van genoemde documenten	14

1. Samenvatting

Dit meerjarenbeleidsplan bestrijkt de periode 2017-2020 en is een vervolg op het succesvolle meerjarenbeleidsplan 2013-2016.

Het overkoepelend thema voor deze planperiode is ‘samenhang in de natuur’. Per twee jaar wordt er een thema gekozen. Voor 2017-2018 is dat ‘Natuur Dichtbij’. Dat zal mede in samenwerking met het IVN uitgewerkt worden.

Dit meerjarenbeleidsplan richt zich op onze leden en niet-leden en roept de 50 KNNV afdelingen op om mede uitwerking te geven aan het hier geformuleerde beleid. Accent wordt gegeven aan het actief beleven van de natuur, aan het beschermen van de natuur, aan het versterken van de ledenbinding, aan het samenwerken met andere natuurorganisaties en aan een gezond financieel beleid.

Wij zien de leden als betrokken bij de natuur in de breedste zin. Die betrokkenheid kan gaan van de natuur in de eigen omgeving van de tuin tot aan de natuurgebieden in de omgeving. Daarnaast wil de KNNV niet alleen een ‘donkergroene’ vereniging zijn, maar ook een vereniging met een open oog voor de meer ‘lichtgroene’ kanten van de natuur.

Het actief beleven van de natuur krijgt vorm in landelijke projecten zoals Operatie Steenbreek, Tuinambassadeurs, Invasieve Exoten, maar vooral door de activiteiten die de afdelingen organiseren. Het opkomen voor de bescherming van de natuur doen wij zoveel mogelijk in samenwerking met andere natuurorganisaties, zowel op landelijk als op lokaal niveau.

De ledenbinding en vergroting van het ledenaantal wordt bereikt door aantrekkelijke activiteiten te organiseren en dat vanuit het landelijk bureau te ondersteunen. Doel is daarbij onze verschillende doelgroepen te weten specialisten, afdelingen, leden en geïnteresseerden goed te faciliteren.

De samenwerking met andere natuurorganisaties is vooral gebaseerd op de inhoud en op de meerwaarde van de samenwerking. Belangrijke samenwerkingspartners zullen zijn IVN, Heimans & Thijssen Stichting, de Jongerenorganisaties NJN en JNM en PGO organisaties zoals bijvoorbeeld Floron. Voor het goed communiceren met de afdelingen en de leden worden het ledenblad Natura, de landelijke website, de digitale nieuwsbrief en sociale media ingezet.

2. Inleiding

Om onze statutaire doelen te realiseren, richt de KNNV zich op eigen identiteit en kracht. We willen dat wat onze vereniging en onze leden kenmerkt, optimaal benutten om onze doelen te bereiken.

Daarnaast zoeken we actief en intensieve samenwerking met andere natuurverenigingen om de krachten te bundelen en versterken. De Hoofddoelen in deze planperiode zijn:

1. Leden en niet-leden van de KNNV ervaren actief de natuur
2. De KNNV zet zich in voor het behoud van de natuur
3. De KNNV vergroot haar kracht
4. De KNNV verstevigt de natuur door samen te werken met andere natuurorganisaties
5. De KNNV is een financieel gezonde organisatie

Dit meerjarenbeleidsplan richt zich op de periode 2017 – 2020 en sluit aan op het meerjarenbeleidsplan 2013 – 2016. Deze zijn:

1. Leden en niet-leden van de KNNV ervaren actief de natuur
2. De KNNV zet zich in voor het behoud van de natuur
3. De KNNV vergroot haar kracht
4. De KNNV verstevigt de natuur door samen te werken met andere natuurorganisaties
5. De KNNV is een financieel gezonde organisatie

De hoofddoelen worden zowel op landelijk als op lokaal niveau in concrete acties omgezet. Dit is in de afzonderlijke jaarplannen zichtbaar. In dit meerjarenbeleidsplan worden de hoofddoelen nader uitgewerkt.

Bij de KNNV staan de afdelingen, het Lokale Kader, centraal. Het Landelijke Bestuur en het Landelijk Bureau (het Landelijk Kader) staan ten dienste van wat de afdelingen van de overeengekomen doelstellingen en planvorming kunnen en willen realiseren. De afdelingen vormen de motor die zorgt voor de beweging!

Taken landelijk bestuur, landelijke bureau en afdelingen

Het landelijk bestuur en het bureau hebben een ondersteunende en faciliterende taak ten dienste van de afdelingen. Daarnaast hebben zij een, door de afdelingen gemandateerde, taak in het vormgeven van het strategische en tactische beleid van de vereniging op landelijk niveau. Dat landelijke beleid wordt gevoed vanuit de afdelingen, wordt inhoudelijk besproken in de halfjaarlijkse beleidsraad-bijeenkomsten en wordt formeel vastgesteld tijdens de jaarlijkse Vertegenwoordigende Vergadering. Dit meerjarenbeleidsplan beschrijft de hoofdlijn van het strategisch beleid voor de jaren 2017 tot en met 2020. Zoals ook in eerdere jaren bevat dit plan keuzes en accenten van het landelijk bestuur die afdeling-overstijgend zijn en die gericht zijn op het realiseren van de statutaire doelstellingen van de vereniging. Het meerjarenbeleidsplan wordt jaarlijks geconcretiseerd in een jaarplan van het landelijk

bestuur. Van de afdelingen wordt verwacht dat ze naar eigen vermogen aansluiten bij de implementatie van het meerjarenbeleid.

Meerjarenthema: Samenhang in de natuur

In het vorige meerjarenbeleidsplan was er sprake van een thema: Natuur in de omgeving waarbij die omgeving per jaar een geografische uitbreiding kende: van de eigen tuin naar de wijk naar de woonplaats. In dit voorliggende plan kiezen wij voor het meerjarenthema Samenhang in de natuur. Wij kunnen als KNNV laten zien hoe die samenhang in de natuur is. Wij kunnen vragen beantwoorden zoals: 'Waarom groeit dat plantje op die plek?' en 'Waarom komt dat dier juist in dat gebied voor?'

KNNV Jaarthema 2017: Natuur Dichtbij

Wij kiezen ieder jaar een thema waarin die samenhang centraal staat. Voor 2017 kiezen wij Natuur Dichtbij. Dit jaarthema wordt in het Jaarplan 2017 verder uitgewerkt.

Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 wordt in het jaar dat eraan voorafgaat een specifieke invulling van het thema gekozen.

De keuze voor de jaarthema's wordt mede bepaald door de samenwerking met IVN, Heimans en Thijssse Stichting en de jongerenorganisaties NJN en JNM.

Uitgangspunten meerjarenbeleid IVN

Het IVN stelt in haar Meerjarenbeleidsplan 2017 – 2021 een aantal strategische uitgangspunten centraal. Dat zijn de volgende:

Kind en Natuur (waaronder Natuurouders, Gezonde Schoolpleinen), Groen Dichtbij (vooral in de vorm van Operatie Steenbreek) en Natuur & Gezondheid (waaronder Groen, grijs en gelukkig en Biowalking). Daarnaast blijft er aandacht voor versterking van het cursuswerk en natuur & duurzaamheid (dat laatste vooral in inhoudelijke verdieping en opbouwen van netwerken van mensen die zich binnen afdelingen met dit thema bezighouden).

Wij willen het KNNV jaarthema Natuur Dichtbij verbinden met het IVN programma Groen Dichtbij. Daarmee willen wij mensen betrekken bij de natuur door dichtbij te beginnen, in de directe leefomgeving van mensen: stad/dorp, buurt, tuin, een specifiek natuurgebied(je), school, zorginstelling etc. Operatie Steenbreek is daarvan één uitwerking, maar ook het inrichten of beheren van natuurgebieden (een voorbeeld is: 'De Kaaistoep' van de afdeling Tilburg) en gezonde schoolpleinen (met Natuurouders), vergroening in en rond zorginstellingen zijn daar voorbeelden van.

Samenwerking KNNV met IVN

De samenwerking met IVN zal in 2017 niet leiden tot het vormen van een koepel, maar tot een samenwerkingsovereenkomst voor meerdere jaren. De mogelijkheden voor een koepel worden onderzocht, met de gedachte dat hierin de krachten worden gebundeld en de belangen van de natuur voor (nog) meer mensen beter wordt behartigd. Een koepel zal voor de KNNV moeten leiden tot het realiseren van onze statutaire doelstellingen en de in dit plan geformuleerde beleidslijnen.

In de samenwerking van IVN en KNNV zien wij het beste van beide organisatie samenkomen: de kennis van de KNNV en de externe gerichtheid en educatie van het IVN.

De meerjarenbeleidsplannen van het IVN en de KNNV zijn waar mogelijk op elkaar afgestemd.

Van de website van IVN:

IVN is een landelijke organisatie die mensen op lokaal niveau, jong en oud laat beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen we met grote (vergroenings)projecten, campagnes en natuuractiviteiten. Zelf leren en doen staan altijd centraal.

3. Verantwoording over de beleidsperiode 2013 – 2016

Voor deze periode was een meerjarenbeleidsplan opgesteld met vier doelen.

In de jaren 2013 – 2016 hebben we ons gericht op de volgende doelen:

1. Zorgen dat de veldbiologische kennis binnen de KNNV up-to-date blijft en beter wordt verspreid binnen de vereniging
2. De deskundigheid en effectiviteit van de KNNV met betrekking tot natuurbescherming vergroten
3. Het ledental van de KNNV verhogen en daarmee de afdelingen en de vereniging versterken
4. De in- en externe communicatie van de KNNV verbeteren, zodat de KNNV zichtbaarder en bekender wordt en meer mensen de weg naar activiteiten en het lidmaatschap van de KNNV kunnen vinden

Uit de evaluaties van de jaarplannen en de bespreking daarvan op de jaarlijkse Beleidsraden en Vertegenwoordigende vergaderingen blijkt dat de gestelde doelen voor het overgrote deel zijn gerealiseerd. Dit is uitgewerkt in bijlage 5.1

4. Vijf hoofddoelen van KNNV beleid

Hoofddoel 1: Leden en niet-leden van de KNNV ervaren actief de natuur

Wij zijn er voor onze leden en we willen hen mogelijkheden aanbieden om de natuur actief te ervaren. Daartoe worden zowel landelijke activiteiten als afdelingsactiviteiten opgezet.

Wij richten ons primair op onze leden en voeren beleid dat is aangepast aan dat wat onze leden belangrijk vinden. Belangrijk daarbij is:

- Wij richten ons op mensen die meer willen weten van de natuur
- Wij hebben veel kennis en willen die delen
- Wij hebben drie doelgroepen: specialisten, KNNV afdelingen/ leden en geïnteresseerden
- Onze doelgroepen bereiken we door samen te werken met andere natuurorganisaties
- Wij organiseren landelijke activiteiten om het actief ervaren van de natuur te stimuleren

Kennis overdragen en mensen bereiken

Kennis is een belangrijk kenmerk van de KNNV. Als je meer weet van de natuur, dan zie en ervaar je meer. Het gaat niet alleen om de kennis op zich, onze kracht zit ook in de manier waarop we die kennis motiverend en stimulerend overbrengen.

Wij vinden het belangrijk om mensen die geen lid van onze vereniging zijn te bereiken. In de samenwerking met IVN leren we manieren om dit beter te doen. Met elkaar willen we bereiken dat mensen zich verbonden gaan voelen met de natuur.

De afdelingen organiseren veel activiteiten om de natuur actief te kunnen ervaren. Ze voeren een groot aantal excursies, lezingen, cursussen en inventarisaties uit. Ze maken veel publicaties, zoals afdelingsbladen, nieuwsbrieven en verslagen. Elke afdeling heeft een website met informatie over al die activiteiten. Wij willen dit ook tijdens deze beleidsperiode stimuleren, ondersteunen en waar mogelijk ook met landelijke activiteiten aanvullen.

Cityzen Science en tuintellingen

We constateren dat Cityzen Science steeds belangrijker wordt en meer mensen betreft bij de natuur. Mensen doen mee aan Tuintellingen en aan de 1000- soorten dagen. We willen daarbij aansluiten met landelijke activiteiten, zoals: Operatie Steenbreek, Tuinambassadeurs, Tuin- tellingen en 1000-soorten dagen. Daarmee willen wij de gezamenlijkheid binnen de KNNV mede een gezicht geven, naar binnen en naar buiten toe. Het landelijk bestuur en het landelijk bureau initiëren deze activiteiten en nodigt de afdelingen uit om dit op afdelingsniveau uit te werken.

De KNNV heeft onder haar leden vele experts die hun kennis en ervaring graag willen delen met andere leden en ook niet-leden.

Via het ledenblad Natura, de landelijke website, digitale nieuwsbrief en sociale media maken we de KNNV zichtbaar voor leden en niet-leden. Deze communicatiemiddelen zullen we goed onderhouden en waar mogelijk en nodig verbeteren. De samenwerking met de uitgever van Natura, Virtùmedia, is prima en zal dan ook in deze planperiode voortgezet worden.

Doelgroepen

Als vereniging richten we ons voornamelijk op mensen die verdieping zoeken bij hun natuurbeleving.

Het oude motto: "je geniet meer van de natuur als je er meer van weet", is nog altijd actueel.

We willen leden en niet-leden van de KNNV prikkelen en ingaan op de nieuwsgierigheid binnen het overkoepelend thema voor dit meerjarenbeleidsplan: Samenhang in de natuur. Het is de uitdaging om hier de goede manieren voor te vinden.

Hierbij is het belangrijk om, nog veel beter dan we nu doen, verschillende doelgroepen voor onze activiteiten te onderscheiden en het aanbod beter te laten aansluiten. Niet iedereen is hetzelfde en iedereen ervaart op een andere manier actief de natuur. In het vorig Meerjarenbeleidsplan is een onderscheid gemaakt in de doelgroepen van de KNNV. Het gaat hierbij om een onderscheid en niet om een scheiding! Het samen actief ervaren van de natuur wordt in de KNNV zeer gewaardeerd. Dat zien wij nog steeds als een beeld van waar de KNNV zich op richt en daarom geven wij het ook hier weer:

De KNNV **specialisten** zijn de experts die op allerlei aspecten van de natuur grondige kennis van zaken hebben. Zij bevinden zich in de afdelingen (in de werkgroepen), in landelijke werkgroepen (bijvoorbeeld moeraswerkgroep) en in de soortenorganisaties, zoals bijvoorbeeld Floron. Zij verzorgen vaak cursusavonden, lezingen, leiden excursies en inventarisaties en publiceren over hun specialisme.

De landelijke KNNV organiseert activiteiten die voor hen interessant zijn, zoals de Botanische Dag. Overweging is ook om andere dagen, zoals bijvoorbeeld een insectendag, paddenstoelendag etc. te organiseren. Wij willen het inzetten van de specialistische kennis ter wille van de andere doelgroepen en van aanverwante organisaties promoten.

De KNNV afdelingen en de daarbij behorende leden vormen verreweg de grootste doelgroep. Deze leden willen hun kennis over de natuur vergroten, ervan genieten. Hiervoor is al gezegd dat afdelingen hier op vele manieren uitwerking aan geven. De landelijke KNNV wil de afdelingen daarin ondersteunen door kadercursussen aan te bieden, door inhoudelijke lezingen te organiseren, door haar landelijke

thematiek zo te concretiseren dat afdelingen daar echt iets mee kunnen. Voorbeelden hiervan zijn: Tuinambassadeurs, Bestuurdersdagen.

Een derde doelgroep is de **Geïnteresseerden**. De KNNV richt zich vooral op mensen van 50+, met tijd en interesse die de natuur actief willen ervaren, maar nog geen lid zijn van de KNNV. Hier is nog een wereld te winnen en in een specifiek hoofdstuk wordt daar nader op ingegaan.

De landelijke KNNV wil deze doelgroep bereiken door samen te werken met andere natuurorganisaties waarvan nu vooral IVN.

Los daarvan richten wij ons ook op de meer geïnteresseerde jongeren via de Jongerenorganisaties JNM en NJN.

Deze doelgroep heeft interesse in de natuur en wil die op een laagdrempelige manier ervaren, zoals bijvoorbeeld in een leuke, aantrekkelijke cursus (hoe leer je vogels kennen), een lezing, een excursie of hulp/advies over de natuur dichtbij (je eigen tuin of balkon, parkje in de wijk).

Hoofddoel 2: De KNNV zet zich in voor het behoud van de natuur

Wij zetten ons in voor het behoud van de natuur. Dat doen wij in het bijzonder door ons te richten op concrete activiteiten in het veld en door de inzet op lokaal niveau van onze kennis en ervaring. Belangrijk daarbij is:

- Wij zetten ons op landelijk en lokaal niveau in voor natuurbescherming
- Wij werken voor natuurbehoud samen met andere (natuur)organisaties
- Wij zetten voor natuurbehoud onze kennis in

De KNNV wil opkomen voor het behoud van de natuur. Dat behoud staat continu onder druk en vraagt om actieve bemoeienis. De KNNV doet dat op landelijk niveau door deel te nemen aan de Groene Coalitie waarin een groot aantal natuurorganisaties in gezamenlijkheid advies geven aan de regering als het gaat om de Natuurwet en de Omgevingswet.

De KNNV komt op voor de bescherming van de natuur door deel te nemen aan landelijke projecten en campagnes zoals Operatie Steenbreek.

De KNNV kent meerdere afdelingen die zich op lokaal en regionaal niveau actief inzetten om de natuur te beschermen. Daarbij worden vaak coalities gesloten met meerdere (natuur)organisaties om daarmee meer invloed te kunnen uitoefenen.

Voorbeeld hiervan is de afdeling Gouda. De werkgroep natuurbescherming volgt daarin kritisch het behoud van natuur in haar werkgebied:

Van de website van de afdeling Gouda van de KNNV:

Ten westen van Gouda ligt tussen het Gouwe kanaal en de ringvaart de **Oostpolder**. Het is het laatste stukje niet verveende polder tussen Rotterdam en Gouda. Deze polder is recentelijk opnieuw ingericht. In het zuiden zijn sportvelden aangelegd en in het noorden is het Polderpark Oostpolder ingericht. De werkgroep was betrokken bij de inrichting van deze polder. Vroeger was het een zeer rijk weidevogelgebied. De vogelwerkgroep heeft op verzoek van de Gemeente Gouda onderzoek gedaan naar broedende weidevogels. Hieruit blijkt dat het nog steeds een waardevol broedgebied is (zie verslag inventarisatie Oostpolder 2014). In het inrichtingsplan was afgesproken dat het Hoog Heemraadschap Schieland het waterpeil zou verhogen ten behoeve van de weidevogels. Tegen de afspraken in is het waterpeil echter niet verhoogd. Samen met de Stichting Groene Hart en de Gemeente Gouda zijn juridische stappen ondernomen om de eerder afgesproken verhoging van het waterpeil af te dwingen.

We richten ons waar mogelijk ook op beleidsbeïnvloeding. Natuurbescherming vindt ook plaats achter de bureaus van ambtenaren en natuurbeherende uitvoerders en in de vergaderzalen van het openbaar bestuur. We zoeken daarbij samenwerking met partners die sterk zijn in beleidsbeïnvloeding. Met onze kennis en inzet kunnen we hen voeden, zij faciliteren ons met hun acties.

Op het gebied van natuurbeheer dragen we bij door kennis en inventarisaties. We werken vooral op lokaal niveau samen met Natuur Beherende Organisaties zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Provinciale Landschappen. Op landelijk niveau willen we de afdelingen bij natuurbescherming- en beheer versterken door het organiseren van bestuurdersdagen of een mini-symposium.

Hoofddoel 3: De KNNV vergroot haar kracht

We willen onze continuïteit borgen en onze impact vergroten. Dat doen wij door onze sterke punten te definiëren en verder te versterken. Op onze minder sterke punten zoeken we de samenwerking met andere organisaties om van te leren. Belangrijk daarbij is:

- Wij zetten in op ledenbehoud en op ledengroei naar 10.000 leden
- Wij analyseren de ontwikkelingen in het ledenbestand
- Wij zijn meer extern gericht en werken samen met andere organisaties
- Onze kracht: kennis wordt ingezet om meer mensen aan ons te binden

De kracht van de KNNV is dat zij veel kennis over de natuur heeft. Die kennis kan op vele manieren bij haar leden geactiveerd worden. Kennis kan op verschillende doelgroepen gericht worden. Alle doelgroepen: de Specialisten, de Afdelingen/Leden en de Geïnteresseerden zijn belangrijk en zullen de kracht van de KNNV dienen te ondervinden en uit te dragen.

Het is van belang dat we blijven bestaan en dat we voldoende 'massa' hebben en houden om activiteiten te kunnen ontplooiën. Oftewel, we zullen ervoor moeten zorgen dat we een sterke vereniging zijn en blijven. Gerekend naar het aantal leden en het aantal activiteiten dat we nu in het land jaarlijks uitvoeren, zijn wij een gezonde en sterke vereniging. Maar dat is niet vanzelfsprekend. Verbetering is altijd een goed en noodzakelijk streven.

Een gegeven is dat het aantal leden van onze vereniging de afgelopen vier jaar jaarlijks met een paar procent afneemt. De gemiddelde leeftijd van onze leden neemt gestaag toe. Als deze trend doorzet zal de kracht van onze vereniging op termijn verminderen.

Wij willen de kracht van onze vereniging echter niet alleen behouden, maar ook vergroten. Daarom willen we meer mensen bereiken. Daarvoor zullen we de kwaliteit en impact van onze activiteiten moeten verhogen, door bijvoorbeeld betere cursussen en lezingen te organiseren. Wij hebben de ambitie om te groeien en de terugloop in het ledenaantal om te buigen in toename. Wij willen dit samen met andere natuurorganisaties, zoals IVN en de Jongerenorganisaties NJN en JNM. Het is noodzakelijk om niet alleen intern, maar juist ook meer extern gericht te zijn om onze bekendheid en aantrekkelijkheid te vergroten. Ook het binden van bestaande leden is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Door het cursuswerk en de educatie te versterken werken we gericht aan het werven van nieuwe leden.

Met NJN en JNM samen kunnen wij leden die daar vanwege hun leeftijd moeten uittreden binden aan de KNNV.

Van de website van NJN:

Gek op natuur? De **NJN** (Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie) is een vereniging voor en door **jongeren** van 11 tot en met 25 jaar die het leuk vinden om de natuur in te gaan.

Samen op fantastische kampen en excursies met verschillende thema's: vogels, vleermuizen, vlinders, planten, zeedieren, noem maar op! Vooral onze 10-daagse zomerkampen zijn altijd een groot succes.

De NJN heeft over het hele land afdelingen. Deze afdelingen organiseren in het weekend excursies naar toffe natuurgebieden in de buurt.

Van de website van JNM:

De **JNM** – Jongeren In de Natuur is een vereniging voor en door jongeren van 12 tot 25 jaar die zich tot doel stelt om kennis en enthousiasme voor natuur en biodiversiteit te promoten onder jongeren. Hiertoe organiseren de leden van de JNM kampen en excursies, waar andere leden aan deel kunnen nemen. Deze kampen zijn altijd zo goedkoop mogelijk, we hebben namelijk geen winstoogmerk. Het organiseren van activiteiten en het besturen van de vereniging wordt volledig gedaan door de leden zelf. Jonge leden zijn betrokken bij de organisatie, waardoor leden al snel bestuurlijke ervaring opdoen en de bond een brede organisatiestructuur heeft.

Wij verwachten dat de samenwerking met IVN en NJN/JNM meer jongere mensen naar de KNNV zal trekken en daarmee de gemiddelde leeftijd van de KNNV 'er zal verlagen. Ook met andere organisaties kunnen we indien mogelijk dergelijke samenwerking of afstemming aangaan.

Om erachter te komen hoe wij onze ambitie van groei in de juiste acties kunnen vormgeven is een gedetailleerde analyse van de ontwikkelingen in ons ledenbestand noodzakelijk. Die analyse gaan wij zo snel mogelijk uitvoeren opdat wij in het jaarplan 2017 de mede daarop gebaseerde concrete en specifieke acties kunnen opnemen.

Onze focus bij ledenwerving is gericht op de mensen van 50+ die interesse hebben in de natuur en tijd willen besteden aan natuurbeleving, een excursie of een cursus. Die mensen hebben inhoudelijk aansluiting bij de KNNV. Wij willen hen aanspreken zodat zij zich bij ons aansluiten. Wij denken dat deze doelgroep (die nog redelijk breed is beschreven) in potentie omvangrijker in aantal is dan het aantal leden dat wij op dit moment hebben. We denken zeker kunnen groeien tot een bestand van 10.000 leden.

Naast het streven om meer leden aan ons te binden zien we ook dat steeds meer mensen zich niet willen binden aan een vereniging. Die mensen willen wij bereiken door bijvoorbeeld activiteiten aan te bieden waar voor betaald wordt. Door daarbij de voordelen van een lidmaatschap duidelijk te maken kan het zijn dat deze mensen toch lid worden.

Hoofddoel 4: De KNNV werkt samen met andere natuurorganisaties

Belangrijk in dit hoofdstuk is:

Door samenwerking met andere natuurorganisaties willen wij onze impact vergroten. Door samenwerking zullen we profiteren van de kracht van andere organisaties, vooral op de gebieden waar onze eigen kracht verdere ontwikkeling vraagt. Belangrijk daarbij is:

- Wij zien in samenwerking een meerwaarde
- Wij werken landelijk en lokaal samen met andere natuurorganisaties
- Samenwerking kan incidenteel en structureel zijn
- Met IVN werken wij nauw samen via een samenwerkingsovereenkomst

Bij samenwerking houdt de KNNV altijd het realiseren van haar hoofddoelen voor ogen. De meerwaarde van samenwerking moet altijd duidelijk zijn. Daarnaast willen we dat de zichtbaarheid van de KNNV intact blijft.

Wij zien als meerwaarde van samenwerken:

- Het goed kunnen inspelen op huidig en toekomstig tijdbeeld (een terugtrekkende overheid, 'natuur is overal', voor leden en niet-leden, vergrijzing, verstedelijking, toenemende interesse in natuur en duurzaamheid, een digitale wereld waarin alles
- snel en realtime moet zijn en Cityzen Science waar het publiek actief betrokken is bij de natuur)
- Het bereiken van veel meer mensen door een breed aanbod aan activiteiten en diensten, waarbij de mogelijkheden van de samenwerkingspartners voor iedereen toegankelijk zijn
- Het verbinden van elkaars sterke punten tot een hoge kwaliteit van natuureducatie, natuurstudie en natuurbescherming. Het begint met het raken van mensen (educatie). Sommigen zullen nieuwsgierig zijn naar een vervolg (studie). Kennis stelt mensen in staat serieuze gesprekspartner te zijn bij de inrichting van de eigen leefomgeving (bescherming).
- Versnippering in het aanbod aan natuurorganisaties verminderen en daarmee duidelijkheid creëren.
- Een groot samenwerkingsverband van enthousiaste mensen/deelnemers die nieuwe mensen/deelnemers aantrekt en bestaande deelnemers bindt.
- Een sterkere met kennis gefundeerde positie innemen naar lokale, regionale en landelijke overheden.
- Een aantrekkelijke organisatie zijn voor andere organisaties om mee samen te werken of om zich bij aan te sluiten (bijv. soortenorganisaties, lokale en regionale netwerken).
- In gezamenlijkheid onze vrijwilligers beter kunnen ondersteunen in hun activiteiten
- Synergievoordelen: een minder beroep hoeven doen op (schaarse capaciteit aan) bestuurders en kostenbesparing.
- Het stimuleren van de onderlinge samenwerking op alle niveaus: landelijk, regionaal en lokaal

Wij zijn ons ervan bewust dat de KNNV zich bevindt in een omgeving waarbij veel belangen van verschillende aard een rol spelen. Daarom is het nodig om in meerdere coalities te participeren. Dat kan op landelijk, provinciaal en lokaal niveau zijn.

Nu de natuurbescherming onder de verantwoordelijkheid valt van de provincies willen wij ook onze afdelingen, samen met andere partijen, zoveel mogelijk provinciaal bundelen. De gewesten zullen waar dat gewenst is door de betrokken afdelingen behouden blijven. Wij roepen afdelingen dan ook op alert te zijn voor ontwikkelingen in hun omgeving. Wij zullen een voorstel ontwikkelen om dit via het huishoudelijk reglement te regelen.

Wij nemen verder op landelijk niveau deel aan de Groene Coalitie die invloed uitoefent op de ontwikkeling van de Omgevingswet. In de Groene Coalitie nemen vijftig Nederlandse natuur-,

landschaps- en dierenwelzijnsorganisaties deel. De Samenwerking met IVN, Heimans en Thijsse Stichting en de Jongerenorganisaties wordt onder landelijke regie gevoerd en verbonden met lokale en provinciale 'gremia' (afdelingen en regio's).

Voor de samenwerking met het IVN is voor 2016 een samenwerkingsovereenkomst getekend. Daarin zijn afspraken gemaakt over samenwerking in Operatie Steenbreek, Educatie, Reizen en Kamperen en het stimuleren van de Lokale Samenwerking. Dat willen wij voortzetten en waar mogelijk uitbreiden. Gedacht kan worden aan het inzetten van KNNV docenten in de cursussen van IVN (bijvoorbeeld Natuurgidsen, Natuurouders) en aan het inzetten van Tuinambassadeurs in het IVN thema Groen Dichtbij en het meewerken aan vergroening van de omgeving van zorginstellingen en basisscholen.

Voor de samenwerking in Operatie Steenbreek is een specifieke overeenkomst gesloten.

De samenwerking met de jongerenorganisaties is de afgelopen jaren geïntensiveerd en dat zal in de komende planperiode gecontinueerd worden. Vooral de doorstroming van jongeren naar reguliere activiteiten van de KNNV is hierbij een belangrijk oogmerk.

Ook de samenwerking van de KNNV Vereniging met de KNNV Uitgeverij blijft belangrijk. We voeren immers dezelfde naam en maken gebruik maken van elkaars mogelijkheden. De overeengekomen samenwerkingsovereenkomst zal dan ook in deze planperiode volop tot uitvoering worden gebracht.

Van de website van de KNNV Uitgeverij:

KNNV Uitgeverij

KNNV Uitgeverij is de uitgever op het gebied van natuur in Nederland. Naast algemene en gespecialiseerde natuurgidsen maken we mooie naslagwerken, vakboeken voor onderzoek & beheer, tuin & hobbyboeken, religiegidsen en leuke én informatieve kinderboeken.

Daarmee geeft de uitgeverij waardevolle kennis door van topauteurs aan een breed publiek. Zo dragen we bij aan de bescherming van de Nederlandse natuur én aan het plezier dat u eraan beleeft.

KNNV Uitgeverij is een non-profit uitgeverij met een algemeen en wetenschappelijk fonds. Begonnen binnen de Vereniging KNNV hebben we binnen 30 jaar een unieke positie opgebouwd met oorspronkelijk Nederlandstalige publicaties.

De samenwerking met de Heimans en Thijssen Stichting leidde in 2015, in het Thijssen jaar (150e geboortjaar van Thijssen) tot een gezamenlijk project (met IVN en Thijssenhof) waar vooral het symposium en Thijssen-wandelingen door afdelingen succesvol waren. In 2016 heeft de Heimans en Thijssen Stichting aangegeven deel te willen gaan uitmaken van het samenwerkingsverband IVN-KNNV. Duidelijk is dat er gemeenschappelijke doelstellingen en visies zijn.

Het besef dat je met elkaar meer voor elkaar krijgt dan alleen, leidt enerzijds tot structurele verbanden en anderzijds tot 'gelegenheidsverbanden'.

Het structurele verband is naar verwachting de te vormen koepel waarin KNNV, IVN, Heimans en Thijssen Stichting en de Jongerenorganisaties hun krachten bundelen.

Van de website van de Heimans en Thijssen Stichting

Het doel van de Heimans en Thijssen Stichting is tweeledig.
Het eerste doel is om de nalatenschap van Eli Heimans en Jac. P. Thijssen en andere voormannen van de Nederlandse natuurbescherming veilig te stellen en toegankelijk te maken voor een breed publiek en voor onderwijs en onderzoek.

De tweede doelstelling van de stichting is om het gedachtegoed van Heimans en Thijssen en andere grote natuurbeschermers uit te dragen en daarmee de liefde voor de natuur en het maatschappelijke draagvlak voor natuurbehoud te versterken.

Gelegenheidsverbanden zijn bijvoorbeeld projecten zoals Operatie Steenbreek, Project signalering Exoten, Tuintelling, etc. Voor de samenwerking met Tuintelling is door de KNNV een intentieverklaring afgesloten.

Op lokaal niveau zullen er steeds meer voorbeelden zijn van KNNV afdelingen die coalities vormen met verwante organisaties, zoals IVN, Vogelwerkgroepen. Een voorbeeld hiervan is in hieronder aangegeven.

Voorbeeld van lokale samenwerking van KNNV afdeling Het Gooi met IVN afdeling Gooi en Omstreken:

Van september tot en met maart worden er maandelijks lezingen georganiseerd (gezamenlijk met het IVN). Deskundigen vertellen hier over hun specialisme of leden delen hun veldbiologische ervaring met elkaar.

We organiseren veel activiteiten samen met de IVN afdeling Gooi en Omstreken.

Bijvoorbeeld:

- Excursies
- Lezingen
- Het afdelingsblad de Grote Ratelaar
- Flora werkgroep

De jubileumactiviteiten, want naast het feit dat onze afdeling 100 jaar bestaat, viert het IVN afdeling Gooi en Omstreken in 2016 het 50-jarig jubileum.

Verwacht wordt dat in de planperiode 2017 – 2020 de regionale samenwerkingsverbanden meer ontwikkeld zullen worden. Daarbij kan gedacht worden aan het vormen van een regiostructuur waarin IVN en KNNV afdelingen in gezamenlijkheid elkaar kunnen versterken en invloed kunnen uitoefenen op vooral provinciaal natuurbeleid en de uitvoering daarvan. Daarbij moet behalve de Provinciale Staten ook gedacht worden aan bijv. de Waterschappen en de Landschappen.

Hoofddoel 5: De KNNV is een financieel gezonde organisatie

De KNNV is financieel gezien een gezonde organisatie. Zowel de exploitatierekeningen als de continuïteitsreserve ondersteunen deze stelling. Het huidige financiële beleid zal ook in de komende jaren worden gecontinueerd. De verhouding tussen het eigen vermogen en de omzet geeft gelukkig enige ruimte om incidentele acties mogelijk te maken zonder dat daarmee de continuïteit van de vereniging in gevaar komt.

Naar verwachting zal de Ger-van Zanenprijs dit jaar worden ingesteld. Doel is hiermee de afdelingen financiële armslag te geven om activiteiten te organiseren en/of reeds in gang gezette activiteiten financieel te ondersteunen.

5. Bijlagen

5.1. Realisatie van de doelen van het Meerjaren Beleidsplan 2013 – 2016

Wij werken gestructureerd en constructief aan onze doelen. Dat doen we onder andere door coherentie in ons meerjarenbeleid te brengen door te werken met meerjarenbeleidsplannen en de opeenvolgende meerjarenbeleidsplannen op elkaar te laten aansluiten. In dat kader blikken we terug op het voorgaande meerjarenbeleidsplan, waarvan de gestelde doelen waren:

1. Zorgen dat de veldbiologische kennis binnen de KNNV up-to-date blijft en beter wordt verspreid binnen de vereniging
2. De deskundigheid en effectiviteit van de KNNV met betrekking tot natuurbescherming vergroten
3. Het ledental van de KNNV verhogen en daarmee de afdelingen en de vereniging versterken
4. De in- en externe communicatie van de KNNV verbeteren, zodat de KNNV zichtbaarder en bekender wordt en meer mensen de weg naar activiteiten en het lidmaatschap van de KNNV kunnen vinden

De gestelde doelen zijn voor het overgrote deel gerealiseerd.
Hieronder gaan we in het kort in op bovengenoemde doelen.

Doel 1: Veldbiologische kennis

De veldbiologische kennis binnen de KNNV is nog steeds ervaren als een groot en sterk goed van de KNNV. Vooral de botanische dagen werden door de deelnemende specialisten binnen onze vereniging zeer gewaardeerd. De georganiseerde bestuurdersdagen hebben niet alleen kennis m.b.t. veldbiologie maar ook kennis t.a.v. financieel beheer, pr- en communicatie en websitebeheer verspreid en vergroot. Op afdelingsniveau is er veel kennis overgedragen door allerlei cursussen, lezingen en projecten, o.a. door de Groen en Doen Vouchers. Wij willen er voor waken dat dit blijft gebeuren, ook als er geen Groen en Doen vouchers meer beschikbaar zouden zijn.

De verspreiding van kennis heeft ook plaatsgevonden door de in deze periode ingevoerde digitale nieuwsbrief. Deze wordt alsmat meer gelezen.

Helaas is het niet gelukt de Veld Biologische Commissie te reactiveren. Wij hebben ons als doel gesteld om dit in de beleidsperiode 2017 – 2020 alsnog te realiseren. Daarbij zullen wij duidelijk moeten maken wat er met een VBC bedoeld wordt.

Het bereik van de verschillende doelgroepen is wat betreft de groep van specialisten en afdelingen/leden van de KNNV geslaagd. Het bereiken van de groep van niet-KNNV leden (de geïnteresseerden) vindt wij te mager.

Doel 2: Natuurbescherming

Natuurbescherming was in deze beleidsperiode gericht op het actief deelnemen aan de Groene Coalitie (waarin ruim 40 Natuurorganisaties deelnemen) en heeft daar met succes een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van een goede Natuurwet. Dit zal worden voortgezet m.b.t. de aankomende Omgevingswet.

Helaas is de Natuurbeschermingscommissie (NBC) na het beginjaar 2013 niet meer actief geweest en is het ons niet gelukt om daar verandering in aan te brengen. Wij willen hier in de komende beleidsperiode prioriteit aan geven.

Doel 3: Ledenbehoud en -werving

Er is deze beleidsperiode beleid en een plan van aanpak ontwikkeld om leden te behouden en waar mogelijk nieuwe leden te werven. Dit is met de afdelingen gecommuniceerd op de Beleidsraad, VV en bestuurdersdagen. Het is nog niet duidelijk of dit al merkbare effecten heeft.

Een opvallend plan dat is gerealiseerd betreft de ingestelde regeling voor alle afdelingen dat zij een voordeellidmaatschap kunnen aanbieden voor deelnemers aan cursussen die lid willen worden.

Doel 4: Communicatie

De ingevoerde digitale nieuwsbrief en de vernieuwde website alsook sociale media zoals facebook en twitter zijn zeer goed ontvangen en hebben een duidelijke informatieve waarde.

Het ledenblad Natura is om kostenredenen van 6 naar 4 edities per jaar gegaan. Sinds het blad door de nieuwe uitgever, Virtùmedia wordt uitgegeven werd het aantrekkelijker en heeft het ook meer pagina's kunnen krijgen.

De zichtbaarheid en bekendheid van de KNNV is mede door de Landelijke Projecten naar voren gebracht, verwijzend naar Tuinambassadeurs, het Thijssejaar, Exoten, Operatie Steenbreek en de Campagne Natuur in je omgeving.

Het is hier ook van belang te wijzen op de toenemende samenwerking IVN – KNNV. Er zijn met succes meerdere acties ondernomen naar en met de afdelingen om de samenwerking te intensiveren. Dit heeft geleid tot een landelijke samenwerkingsovereenkomst voor het jaar 2016 waarin de focus is gericht op het samenwerken in Operatie Steenbreek, Reizen en Kampeervakanties, Educatie en de Lokale Samenwerking. Als dit jaar succesvol is dan wordt de volgende stap naar de gewenste eenheidsorganisatie gemaakt. Die stap zou een kleine, lichte koepel kunnen zijn.

Wij hebben ons gerealiseerd dat de gestelde doelen algemeen gesteld waren en dat het nodig is om in de komende beleidsperiode zulke doelen te voorzien van daarop gebaseerde concrete actiepunten die in jaarplannen kunnen worden opgenomen. Ook zullen wij per actiepunt menskracht dienen te organiseren die ervoor zorgt dat het actiepunt gerealiseerd wordt.

5.2. Overzicht van de genoemde organisaties en links naar de websites

IVN www.ivn.nl

NJN www.njn.nl

JNM <http://www.jnm.nl/>

Heimans en Thijsse Stichting <http://www.heimansenthijssestichting.nl/>

KNNV Uitgeverij <http://www.knnvuitgeverij.nl/>

Operatie Steenbreek <http://www.operatiesteenbreek.nl/>

Tuintelling <https://tuintelling.nl/>

Floron <http://www.floron.nl/>

Virtùmedia <http://www.virtumedia.nl/>

5.3. Overzicht van genoemde documenten

- Samenwerkingsovereenkomst IVN – KNNV, februari 2016
- Samenwerkingsovereenkomst KNNV Vereniging – KNNV Uitgeverij
- Meerjarenbeleidsplan KNNV 2013 – 2016
- Overeenkomst Operatie Steenbreek
- Intentieverklaring Tuintellingen